

DEBAT

CONSULTEU MÉS ARTICLES A L'ARA.CAT

La por a l'acció constructora

La por a moure's en escenaris nous, poc o gens coneguts, que obliguen a posar al dia tot el bagatge acumulat en etapes anteriors, és una de les principals manifestacions del conservadorisme polític. I afecta en un grau similar la dreta i l'esquerra. Per això veiem en les formacions polítiques espanyoles i catalanes tants automatismes que tendeixen a reproduir el mapa gestat durant la Transició. Substitució d'antigues sigles per unes de noves, moda dels *sorpassos*, refundacions... Per inèrcia en les anàlisis es prescindeix de considerar les mutacions socials profundes i les tensions que provoquen en la superfície política: se suposa que romanen els espais polítics, però que canvien les seves expressions electorals.

En els processos de relleu entre formacions resulta característica i decisiva la formulació d'una CRÍTICA i una denúncia de l'estat de les coses. El diagnòstic de la seva insostenibilitat. Això fixa un punt de vista i, de vegades, un estil de pensar. De manera complementària, cal fer evident la responsabilitat de les "velles" formacions en la degradació política que s'ha produït. Finalment, si tot plegat no ha de quedar reduït a un simple relleu de denominacions i lideratges, cal exhibir noves actituds i nous relats de legitimitat; disposar d'instruments que permetin difondre la crítica anterior i adquirir notorietat, i, sobretot, cal haver pogut elaborar i transmetre un PROJECTE que engresqui l'espai polític defraudat i pugui generar noves expectatives. Per això, en un context de crisi, és sempre necessari impulsar la idea del CANVI; encara que no sigui suficient. Sovint, quan la proposta és ferma i ambiciosa, ha d'anar acompanyada d'un projecte i de fórmules entenedores, sintètiques i emblemàtiques que en facilitin la propagació: una paraula, una expressió, una imatge, un breu llistat de punts que puguin ser recordats i recitats. La possibilitat d'unes accelerades identificacions i enquadraments.

Interpretar els resultats electorals de fa deu dies depassa la simplicitat de l'esquema anterior. Constaten, però, l'existència d'un nacionalisme espanyol extremadament conservador que, malgrat els episodis d'incompetència política, els

JOAN M. TRESSERAS

COMUNICÒLEG, UAB

enganys, l'arbitrarietat o la corrupció, només es troba degudament expressat pel PP. Però hi ha, també, la resistència del PSOE a l'encaix de Podem-IU i les seves "confluències". ¿Com podem explicar el fracàs de tots els pronòstics que anticipaven el nou predomini de Podem sobre el PSOE? Un PSOE sense projecte, d'ideologia diluïda, en retrocés constant, ha pogut aguantar davant del desplega-

ment crític i la connexió amb els moviments socials i els seus entorns de comunicació de Podem. Una crítica intel·lectualment interessant i una idea de canvi semblaven ben instal·lades entre els electorats d'esquerres. I, a manca d'un projecte més elaborat, hi havia el múscul municipal (Barcelona, Madrid, etc.) i una idea d'Espanya menys monolítica i autoritària. Potser a escala catalana, transigir amb un referèndum i acceptar -d'entrada- el dret a decidir no sembla gran cosa. Però a escala espanyola suposa situar-se en un espai clarament diferenciat. Tan diferenciat que ha tingut costos electorals indissimulables.

Per això, aquests dies ha tornat a emergir dins del conglomerat *En Comú Sí que Podem* la veu més conservadora, la que intenta evitar les seves connexions amb l'esquerra independentista. La veu dels qui no reconeixen la caducitat de les construccions històriques -incloses Espanya i Catalunya-. Veus i concepcions que donen l'escenari espanyol per descomptat, que el reconeixen com a únic espai on dirimir les confrontacions polítiques encara que en aquest espai ells hi tinguin la derrota -la seva i la dels seus- garantida. ¿Es pot ser més nacionalista? ¿No poden identificar cap altra font d'homologació d'espais polítics que la de l'estat transfranquista previ, imposit, violent, discriminator; el de l'atur estructural descomunal, la guerra bruta institucional i les infraestructures inútils...? On queda la racionalitat transformadora? ¿On queda el moment de l'afirmació, de passar de la retòrica de les noves formes de participació a la producció d'experiències efectives que posin en marxa els grans canvis?

La proposta de proclamar la independència de Catalunya i construir un nou estat com a via d'institucionalització d'un nou equilibri i d'una nova hegemonia socials,

com a resultat d'un gir democràtic que permet repensar-ho i refer-ho gairebé tot, és l'instrument de transformació política més poderós que han tingut mai el conjunt de les classes treballadores d'aquest país. És l'escenari històric volgut per qualsevol activista d'esquerres. Per no veure-ho cal tenir la mirada molt entelada de prejudicis.

GETTY

Dins del conglomerat 'En Comú Sí que Podem' ha emergit la veu que intenta evitar les seves connexions amb l'esquerra independentista